

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

„Üzembentartási kézikönyv” szerzői jogi védelme

Ügyszám: SZJSZT 36/2002

A megkereső által feltett kérdések:

Állapítsa meg a Szerzői Jogi Szakértő Testület, hogy az „Üzembentartási kézikönyv” szerzői jogi oltalom alatt áll-e, azaz a hatóság kiadhat-e róla másolatot az üzemben tartó részére a készítő előzetes engedélye nélkül.

Az eljáró tanács válasza:

1. A szerzői jogi védelem az 1999. évi LXXVI. törvény (szerzői jogi törvény, Szt.) 1. §-a értelmében az egyéni, eredeti alkotásokat illeti meg. Az alkotások tartozhatnak a művészetek bármely kategóriájába, és ebben a körben tág tere nyílik az alkotó számára az egyéni jelleget hordozó művek létrehozásának.

Ugyanakkor a tudományos, szakmai (szakirodalmi) művek esetében a mű gondolati tartalmát, ill. szerkezetét esetenként szoros előírások szabályozzák, amelyek behatárolják az egyéni jellegű alkotásra nyitva álló teret. Ilyen behatárolódás mellett is létrejöhet egyéni eredeti alkotás, amennyiben a témának az adott szakterületre jellemző kötött előírások, szabályrendszerek által meghatározott kidolgozása ezt lehetővé teszi.

A szakirodalmi szerzői mű és a szellemi alkotások joga által nem védett teljesítmény között a határt csak egyedi mérlegelés alapján lehet megvonni. Az eljáró tanács megállapítja, hogy a megkeresésben szereplő „Üzembentartási kézikönyv” – bár a megkeresés szerint szerkezeti és tartalmi felépítését a 20/2002 (III.30.) KöViM. rendelet melléklete szabályozza – kidolgozásában és megfogalmazásában egyéni jelleget hordoz és így szerzői műnek tekinthető.

2. Az Szt. 1. § (4) bekezdés (2002. január 1-ei hatállyal módosította az ipari minták oltalmáról szóló 2001. évi XLVIII. törvény) rendelkezése szerint nem tartoznak a törvény védelme alá a jogszabályok, az állami irányítás egyéb jogi eszközei, a bírósági vagy hatósági határozatok, a hatósági vagy más hivatalos közlemények és az ügyiratok, valamint a jogszabállyal kötelezővé tett szabványok és más kötelező rendelkezések.

E rendelkezés tehát kivesz a szerzői jogi védelem alól egyes szellemi teljesítményeket, amelyeket – a fent kifejtettek alapján – egyébként a jogvédelem megillet. Ennek a szerzői jogi rendszerekben általánosan érvényesülő rendelkezésnek az a magyarázata, hogy a kötelező erejű és széles körben felhasználásra kerülő rendelkezések esetében nagyobb érdek fűződik azok korlátozásmentes terjesztéséhez, mint a szellemi alkotás védelméhez.

3. Az Szt. 9. § (1) bekezdése értelmében a szerzőt a mű létrejöttétől kezdve illeti meg a szerzői jog, tehát a mű – amennyiben rendelkezik egyéni, eredeti jelleggel – létrejöttétől

kezdve áll szerzői jogi védelem alatt. Ha ezt a művet utóbb valamely, az Szjt. fent idézett 1. § (4) bekezdésének hatálya alá tartozó rendelkezéshez csatolják, vagy ügyirat részévé teszik, e funkciójában, annak betöltésétől kezdve rajta a szerzői jog nem gyakorolható. E jogszabályban rögzített funkción kívül azonban a szerzői mű jellege érvényesül és bármilyen, az Szjt.-ben meghatározott felhasználása csak a szerző engedélyével történhet.

4. A megkeresésben szereplő esetben a polgári légi jármű üzemen tartási engedélyének kiadásához előírt hatósági eljárásban az „Üzembentartási kézikönyv” az engedély iránti kérelemhez csatolandó ügyiratként szerepel. Ilyen funkciójában a kézikönyv készítőjének engedélye és külön díjazása nélkül annyi másolat készíthető róla, amennyit a hatósági eljárás szabályai előírnak. Az eljáró tanács megjegyzi, hogy az „Üzembentartási kézikönyv” 0.1.1. Általános című fejezetének d) pontjában kifejezetten előírja a többletpéldányok készítését és használatát.

A kifejezett ügyirati funkción kívüli felhasználásához a szerző engedélyére és külön díjazására van szükség.

Budapest, 2002. december 12.

Dr. Szilágyi István
a tanács elnöke

Marácziné dr. Mann Judit
a tanács előadó tagja

Dr. Nemes András
a tanács szavazó tagja